

סימן נח

ב"ה דערעטשקע עש"ק לס' ויחי תרס"ו לפ"ק.
 רב שלומים, להולך תמים, דרכיו נעימים, מרי דכיא
 וראש בשמים, כבוד אהובי בן גיסי הב' המופלג
 בתורה ויראת שמים, מגביה עוף ועושה כנפים,
 חו"ש ברחבת ידים, מטע נאמן על מבוע מים חיים,
 כ"ה מרדכי ב"י ויהל (הוא הרה"ח ר' מרדכי וואלפער
 זצ"ל חתן הגה"צ הר"ר שלי' ווידער הרב דק"ק
 גירעדהא זצ"ל).

דקדק מע"כ זכא דאיתא (שבת כ"א ע"ב) מאי חנוכה
 דת"ר זכ"ה זכסלו וכו' ועשאו ימים עוזים
 זכלל וכדאח, למא לא בייס הכרייתא דקצו להדליק
 נרות ח' ימים.

הנה לולא דמיסתפינא חמינא דכא דקצו חז"ל לנרות
 שמונה היינו לאחר חורבן זבמ"ק, וזאמא לא
 קצו כהדלקה צימי החשמונאים כי אם רק להודאח וכלל,
 דמוכח פשטא דכרייתא, וכן מוכח מנוסח על הניסים דלא
 חכר צו גם הנרות דלא נשאר רק פך אחד ודלק שמונה
 ימים, רק צרמינא ודליקו נרות זחנרות קדשין, וסיימו
 וקצו ח' ימי חנוכה אלו להודות ולהלל לשמך הגדול, ולא
 פצנו חכמינו הנוסח וקצו שמונה ימי חנוכה אלו להדליק
 ולהודות, איז דלא קצוהו אז כי אם אחר חורבן בית
 קדשינו ח"ו.

והטעם לזה אצט"ל גמרא ואצט"ל סברא, דכוכ
 הרמזין פי' בהעלתך האריך והרחיב הדיבור
 ממדרשי חז"ל והציא ד' המדרש, א"ל הקצ"ה למשה לך
 אמור לאחר אל תחירא לגדולה מאת אחי מוכן, הקרבנות
 כל זמן שזבמ"ק קיים הן נהוגין וכו', וכי הרמזין לא רמזו
 אלא לנרות חנוכה של החשמונאים שהיא נוכח אף לאחר
 חורבן בגלותינו, מעתה כל זמן שזבמ"ק הי' קיים זלאו
 נרות חנוכה הי' נתקיים אל מול פני המנורה, וראו על ככה
 לתקן העלאות הנרות לאחר החורבן שאיתא זמ"מ מגילה
 (ד' ע"א) כתב זאת זכרון בספר, כן זנרות חנוכה קצוהו
 לאחר החורבן לקיים מה שנאמר להעלות נר תמיד.

אבע"א סברא דאז"ל צפרקי אבות (פ"ה) עשרה נסים
 נעשו לאבותינו זבמ"ק וכו', ואשרי עין ראתה
 כל אלה ואלה מועף שכינת עוזו ית"ש ונסים אין מספר
 בארץ אשר עין הי' צו מראשית השנה, ומהי"ת שיקצו יו"ט
 דוקא לנס הנרות, והר"ז דומה למלך צו"ד שמשבחין אותו
 בדבר אחד וכו' ואם כי הי' אות שחזרו לחיבתן כמש"כ
 הפניי, הנה לא מצינו שזכיל זה יקצו פירסומא ניסא
 לזורות. דגם על החזרתן לחיבה ראשונה צבית שני ועל

עשרה נסים הנ"ל לא מלאנו שקצו פירסומא ניסא, מכ"ז
 יש ראי' מהימנא לענ"ד שלא קצו הדלקת נרות שמונה רק
 אחר החורבן זבמ"ק וע"כ לא זכר קביעת ההדלקה זבמ"ק
 הנ"ל וזתפילת על הנסים, והא דשאל מאי חנוכה פי'
 על איזה נס מרוב נפלאותיו שהתנוסס עמנו ית"ש קצו
 הדלקה זנרות שמונה, ע"כ הציא הגמ' זרייתא הנ"ל דת"ר
 זכ"ה זכסלו וכו' דמשס אלו למדין שאחר החורבן קצו נרות
 שמונה על שם שלקו הנרות זמקדש שמונה ימים.

והנה צר"ן פי' מאי חנוכה על איזה דבר קצוהו, ולר"ך
 ציבור למא משנה לשון רש"י שפי' על איזה נס
 קצוהו, כי דרכו תמיד להציא לשון רש"י דברים ככתבן,
 ואפשר דסצירא לי' דא"א שיהא מוצא השאלה זחלעט שעל
 איזה נס קצוהו, דכי מרוב נפלאותיו ית"ש מפקית וכשכ"ל,
 ע"כ שכל את ידו ושלח את ציבורו לפרש על איזה דבר
 קצוהו, וזתר דאצט"ל דבר פשטא הגמ' מצרייתא הנ"ל דכל
 דבר חנוכה מוכח מתוכו, ולאו דוקא על גם הנרות קאי
 (אמנם השאלות פי' וישלח מעתיק מאי נר חנוכה, משמע
 כפרש"י).

ראיתי זחא"ג מהרש"א שבי' ופי' צר"ן כלומר חנו כ"ה
 וכו', וק"ק מאי חנו שייך הכא כיון דכותר
 מלאכה ולא נתנו ליר"ע אלא להודות ולהלל עכ"ל, ולי' להצין
 שצר"ן כתב שלפיקך קראו חנוכה יען דאז נחו וחנו ממלאכה
 ציום כ"ה [כן הקשה זחדו ח"ס].

וע"ד קף אפי' על דברי בע"ז ריש ה' חנוכה, י"ל דזמא
 שחמעיט ית"ש הנס שבה הנס יש מיש, כראח
 ית"ש ג"כ חיבה יתירה שאינו רואה למעט זכיותיהם וככא
 דפרש"י עה"פ קטנתי מכל החסדים, וכדאיתא זשבת
 (י"ג ע"ב) כמה גרוע הווא גברא שנשחנה זשצילו מעשי
 זראשית, ומכזר חירלתי ע"פ דאיתא זמנחות (ס"ט ע"ב)
 חמים שירדו מן השמים וכו' ועי' תוס' שם, ע"כ זיש מאין
 לא הי' יולאין דלא זשמים היא, וע"ד שבי' שלי"ה (פי' וישב)
 זפלוגתא דיוסף ואחיו ע"ש, וזכר פירשתי מאמרי ר' תנחום
 הבור ריק אין צו מים מים אין צו אצל נחשים ועקרצים
 יש צו, כלומר שנענש יען שכוליא דיצה, כי אין חטא אבר
 מן החי וכו' זדבר רוחניי (וע"ד שפי' וכן בדקדק אשר עשה
 אברהם אבינו ע"י ספר יצירה, דזאופן זה ל"ש איסור זשר
 זחלצ), וע"כ פתחינו כל מגדים זה נר חנוכה, על פתחינו
 דייקא לפירסומא ניסא, דלא הי' הנס יש מאין ולי"ש כמה
 גרוע וכו', דאם הי' הנס יש מאין לא הי' יולאין זכך הדלקה,
 כמו שמוכח מיוסף דגצי עבירה דלי"ש זרוחניי א"כ הי"ה
 זמנחה, וכדאיתא דאמר ר' תנחום נר חנוכה שבהיחא למעלה
 מכי אמה דלא שלעב זי עינא פסולה, דע"כ סובר דליכא
 לפירסם הנס אי הוי יש מאין דכמה גרוע וכו', ותו דא"כ
 רק ציום זי' התחיל הנס וחנוכה רק ז' ימים וכקי' כצ"י.